

ELFORSK

Vejledning til regelsæt

Dato: 1. juli 2022

Indholdsfortegnelse

1. INTRODUKTION	4
2. TILSKUDSMODTAGERE OG ANSVAR	4
2.1 TILSKUDSBERETTIGEDE	4
2.2 PROJEKTANSVARLIG	4
2.2.1 <i>Udenlandsk deltagelse</i>	4
2.3 BOGFØRING	4
3. BUDGETTERING OG STØTTEINTENSITET	5
3.1 INDLEDNING	5
3.2 LØN- OG PRISUDVIKLING	5
3.3 PROJEKTBUDET	5
3.3.1 <i>Personaleudgifter</i>	5
3.3.2 <i>Instrumenter og udstyr</i>	6
3.3.1 <i>Bygninger</i>	6
3.3.1 <i>Andre driftsudgifter, herunder materialer</i>	6
3.3.1 <i>Eksterne leverancer / underleverancer</i>	6
3.3.2 <i>Overheadomkostninger</i>	6
3.3.1 <i>Andet, herunder rejser og formidling</i>	7
3.3.2 <i>Indtægter</i>	7
3.4 STØTTEINTENSITET (TILSKUDSPROCENT)	7
3.4.1 <i>Virksomheder</i>	7
3.4.1 <i>Forskningsinstitutioner/universiteter</i>	9
3.4.1 <i>Teknologiske serviceinstitutter (GTS) og kommuner</i>	9
3.5 DEFINITION AF VIRKSOMHEDSSTØRRELSE (EU'S SMV-DEFINITION)	9
3.6 SAMARBEJDE MELLEM VIRKSOMHEDER OG FORSKNINGSinSTITUTIONER.....	10
4. TILSKUDSMÆSSIGE FORHOLD	10
4.1 TILSKUD FRA EU OG ANDRE TILSKUDSORDNINGER	10
4.2 UDELUKKELSE AF TILSKUD	10
4.3 OMFORDELING AF TILSKUD.....	10
4.4 SKAT OG MOMS	11
5. PROJEKTFORLØBET (FRA START TIL AFSLUTNING)	11
5.1 FØR PROJEKTSTART	11
5.2 PROJEKTSTART	12
5.3 PROJEKTGENNEMFØRELSEN	12
5.3.1 <i>Udbetaling af tilskud</i>	12
5.3.2 <i>Ændringer i projektet</i>	13
5.4 PROJEKTAFLUTNING	13
5.4.1 <i>Afslutningsmøde</i>	13
5.4.2 <i>Slutmateriale</i>	13
5.4.3 <i>Slutregnskab</i>	13
5.4.1 <i>Slutrapport</i>	15
6. FORMIDLING AF PROJEKTRESULTATER	15
7. BORTFALD OG TILBAGEBETALING	15

8. LOVGIVNINGSGRUNDLAG	15
9. BILAG	17
9.1 BILAG A	17
9.2 BILAG B	18
9.3 BILAG C	21

1. Introduktion

Nærværende vejledning til regelsæt finder anvendelse på projektaftaler med ELFORSK om gennemførelse af projekter inden for forskning og udvikling.

Vejledningen indeholder bestemmelser om en række forhold, herunder om tilskudsmodtageres ansvar, beregning og udbetaling af tilskud og projektførelsen fra start til afslutning.

2. Tilskudsmodtagere og ansvar

2.1 Tilskudsberettigede

Der kan gives tilskud til offentlige og private erhvervsvirksomheder eller vidensinstitutioner.

2.2 Projektansvarlig

Den projektansvarlige er den virksomhed eller vidensinstitution (i det følgende benævnt som den projektansvarlige), som – sædvanligvis på vegne af et projektkonsortium – indgår en projektaftale om gennemførelsen af et projekt med ELFORSK.

Den projektansvarlige (hovedansøger) skal have hjemsted i Danmark og være registreret med dansk CVR-nummer. Se afsnit 5.3.1 omkring udbetaling af tilskud.

Den projektansvarlige er overfor ELFORSK økonomisk og faglig ansvarlig for projektets gennemførelse og dets resultater samt for offentliggørelse af resultaterne (se afsnit herom).

Det indebærer, at den projektansvarlige modtager tilskuddet samt afregner og koordinerer alle økonomiske og faglige forhold over for øvrige projektdeltagere i projektet. Endvidere indebærer det, at den projektansvarlige fremsender relevante skemaer, oplysninger, rapporter, slutregnskab mv. for det samlede projekt til ELFORSK i henhold til nærværende vejledning til regelsæt og eventuelle projektspecifikke vilkår i tilkudsaf-talen.

2.2.1 Udenlandsk deltagelse

Udenlandske projektdeltagere kan også søge om tilskud, så længe projektet bidrager til at fremme teknologi-udvikling i Danmark. Den projektansvarlige (hovedansøger) er ansvarlig for tilskud til eventuelle udenlandske projektdeltagere. Det vil sige at i tilfælde af, at den udenlandske projektdeltager ikke overholder vilkårene for tilskuddet, vil den projektansvarlige (hovedansøger) blive holdt ansvarlig i forbindelse med eventuelt krav om tilbagebetaling af tilskuddet.

2.3 Bogføring

Såvel den projektansvarlige som øvrige projektdeltagere skal sikre, at der omkring forvaltningen af projek-udgifterne er tilrettelagt en betryggende og effektiv forretningsgang, der sikrer korrekt bogføring, herunder at bogføringen er indrettet således, at udgifterne vedrørende det enkelte projekt i henhold til tilkudsaf-talen holdes adskilt fra bogføringen af såvel den projektansvarliges som de øvrige deltageres øvrige indtægter og udgifter samt adskilt fra andre projekter, der opnår tilskud. Udgifterne skal føres på særskilte konti i hovedbogholderiet. Tilskudsmodtager skal opbevare bilag og regnskabsmateriale mv. for modtagne tilskud i mindst 5 år regnet fra

udgangen af det kalenderår, hvor projektets sidste regnskabsafregning eller den faglige slutrapportering afgives. Opbevaringen skal ske på betryggende vis, jf. Bogføringslovens bestemmelser.

3. Budgettering og støtteintensitet

3.1 Indledning

Det maksimale tilskud til hver enkelt deltager i projektet beregnes på baggrund af støtteintensiteten (se afsnit 3.4) og det projektbudget, der ligger til grund for tilskudsaftalen, med eventuelle senere skriftlige godkendte ændringer. Opnåelse af det fulde tilskud forudsætter, at der er afholdt faktiske omkostninger svarende til det gældende budget, herunder de enkelte budgetposter.

Der gives ikke tilskud til omkostninger, der overstiger det godkendte budget, herunder de enkelte underposter i projektbudgettet.

3.2 Løn- og prisudvikling

Ved budgetlægningen skal der være taget hensyn til løn- og prisudvikling under projektførelsen, idet tilskudsaf-talen ikke efterfølgende reguleres herfor. Dette gælder for alle medtagne udgiftsposter under afsnit 3.3.

3.3 Projektbudget

Projektbudgettet skal indeholde projektets samlede budgetterede omkostninger. Omkostningerne skal specificeres og være tilskudsberettigede efter reglerne og kategorierne i de efterfølgende afsnit. Grundlæggende er aktiviteter/omkostninger kun tilskudsberettigede, hvis de er nødvendige for gennemførelsen af projektet.

Budgettet må ikke indeholde profit for projektdeltagerne eller disses koncernforbundne virksomheder.

Aktiviteter, der er påbegyndt, og udgifter, der er afholdt, før indgåelse af projektaftalen er ikke tilskudsberettigede. Endvidere er omkostninger til myndighedsbehandling, moms og driftslignende aktiviteter ikke tilskudsberettigede.

3.3.1 Personaleudgifter

Kategorien inkluderer personaleudgifter til forskere, teknikere og andet hjælpepersonale i det omfang, de arbejder på projektet. Timerne fordeles på to underkategorier, som det fremgår af budgetskaemaet i ansøgningsmaterialet.

Der gives tilskud til faktiske afholdte lønudgifter, der beregnes på baggrund af årlig bruttoløn inkl. pension og feriepenge. Til beregningen af timelønnen skal der anvendes et årstimal på 1.500 timer for en fuldtidsansat.

Alle projektparter har pligt til at sikre, at der føres timeregistrering for de medarbejdere, der deltager i projektet.

Bemærk af følgende udgifter ikke dækkes:

- Der ydes ikke tilskud til dækning af udgifter i forbindelse med merarbejde, sygdom, orlov eller lignende.
- Aflønning, der har karakter af fx overskudsdeling og lignende, anses ikke for at være en del af den direkte løn.

- Såfremt den indregnede direkte løn er helt eller delvist dækket af andre offentlige løntilskud og refusioner, skal disse fradrages fuldt ud.

3.3.2 Instrumenter og udstyr

Omkostninger til instrumenter og udstyr er tilskudsberettigede i det omfang og den periode de anvendes til projektet. Hvis sådanne instrumenter og sådant udstyr ikke anvendes til projektet i hele deres livscyklus, anses kun afskrivningsomkostninger under projektets varighed, beregnet på grundlag af god regnskabspraksis, for tilskudsberettigede.

3.3.1 Bygninger

Omkostninger til bygninger er tilskudsberettigede i det omfang og den periode, der gøres brug deraf til projektet. Det er udelukkende afskrivningsomkostningerne under projektets varighed, beregnet på grundlag af god regnskabspraksis, som er tilskudsberettigede.

Omkostninger til køb eller leje af jord samt relaterede omkostninger er ikke tilskudsberettigede.

3.3.1 Andre driftsudgifter, herunder materialer

Omkostninger til materialer og udgifter til drift af anlæg og instrumenter, der afholdes i direkte tilknytning til projektet, er tilskudsberettigede.

3.3.1 Eksterne leverancer / underleverancer

Omkostninger til underleverancer er tilskudsberettigede, men tillades kun, hvor det er hensigtsmæssigt, at de pågældende aktiviteter ikke udføres af en projektdeltager. Er der tale om en større del af budgettet, bør det overvejes, om virksomheden i stedet skal være projektdeltager.

Prisen for en underleverance må ikke overstige markedsprisen, og underleverancer skal ske på almindelige markedsvilkår. Herudover skal underleverancen leveres til den projektdeltager, der er nærmest til at anvende den.

I tilfælde af en virksomhed, inklusiv dennes koncernforbundne virksomheder, ønsker at være både projektdeltager og underleverandør i samme projekt, forudsætter dette en eksplicit skriftlig godkendelse fra ELFORSK, før underleverancen påbegyndes. Såfremt en sådan godkendelse fra ELFORSK ikke foreligger, er underleverancen ikke tilskudsberettiget.

3.3.2 Overheadomkostninger

Ved 'overheadomkostninger' forstås faktiske yderligere generalomkostninger, der er direkte knyttet til projektet.

Overheadbidraget for offentlige og private virksomheder beregnes som et procentvist tillæg til projektbudgettets personaleomkostninger.

Opgørelsen af en virksomheds overheadbidrag sker ved, på grundlag af det seneste årsregnskab for virksomheden, at opgøre forholdet mellem:

- De *samlede lønomkostninger* i virksomheden, som kan henføres til salgbare ydelser, dvs. er fakturerbare.
- De *generelle omkostninger* i virksomheden, som er relevante for det støttede projekt, men som ikke direkte indgår i projektet. Generelle omkostninger, som er relevante, kan omfatte omkostninger til

generelle støttefunktioner (som personale- og økonomifunktioner, it o.l), øvrige driftsudgifter som husleje, el, it anskaffelser o.l.), afskrivninger, men *ikke* omkostninger i forbindelse med anlæg, udstyr og varetagelse af specifikke opgaver, der ikke er relevante for det støttede projekt og fortjenst-element.

Overheadbidraget for virksomheder må ikke overstige 150 %. Beregningen af overhead skal på forlangende kunne dokumenteres.

For offentlige institutioner (universiteter, forskningsinstitutioner o. lign.) må der indregnes 44 % overhead af samtlige tilskudsberettigede omkostninger.

Revisorhonorarer, almindeligt IT-udstyr, kontorartikler mv. forudsættes indeholdt i overheadomkostninger og må således ikke medtages i det øvrige projektbudget.

3.3.1 Andet, herunder rejser og formidling

Projektomkostninger til rejser, formidling af projektets resultater og andre projektrelevante omkostninger placeres i denne kategori.

Rejseudgifter skal foretages og opgøres efter statens gældende regler, jf. cirkulære om Tjenesterejseaftalen og PAV - Personale Administrativ Vejledning, og satser for ansatte i statens tjeneste. Dvs. at opgørelse af udgifter til kørsel i privat bil udbetales som udgangspunkt som godtgørelse pr. km. efter statens lave sats. Brug af andre satser skal godkendes af ELFORSK.

Se rejserregler i Finansministeriets cirkulære af 30. juni 2000:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=5318>

Se det aktuelle cirkulære om satsregulering (satser) for tjenesterejser på Medarbejder og kompetence Styrelsens hjemmeside: [Regler, aftaler og cirkulærer](#)

Udgifter til 'andet' skal specificeres.

Taxameterudgifter på 80.000 kr. pr. år kan medtages, hvis projektet omfatter en hel ph.d.-uddannelse.

3.3.2 Indtægter

Såfremt der er indtægter fra salg eller lignende fra gennemførelsen af et projekt, skal tilskudsmodtager indregne disse indtægter i projektets budget. Der skal indregnes alle indtægter, der tilvejebringes som følge af den tilskudsstøttede aktivitet i projektperioden. Anden projektfinansiering, herunder egenfinansiering mv., betragtes ikke som indtægter i denne sammenhæng.

3.4 Støtteintensitet (tilskudsprocent)

Støtteintensiteten er tilskudsbeløbet udtrykt i procent af de tilskudsberettigede omkostninger. Efter EU-statsstøtteregele er der fastsat grænser for den maksimale støtteintensitet for den enkelte projektdeltager. Grænsen afhænger af virksomhedens størrelse efter EU's definition (se nærmere herom i afsnit 3.5), projektets øvrige deltagere og de aktiviteter, som virksomheden skal udføre i projektet.

3.4.1 Virksomheder

Oversigten nedenfor er *vejledende* for hovedlinjerne i EU-reglerne om de maksimale grænser for støtteintensitet. For mere detaljerede oplysninger om EU's regler henvises til de respektive dokumenter.

Tabel over støtteintensiteter

	Små virksomheder	Mellemstore virksomheder	Store virksomheder
Industriel forskning	70 %	60 %	50 %
Kan forhøjes til maks. (for industriel forskning), hvis: <ul style="list-style-type: none"> i) Projektet vedrører et reelt samarbejde: <ul style="list-style-type: none"> • mellem virksomheder, hvoraf mindst én er en SMV, eller gennemføres i mindst to medlemsstater eller i en medlemsstat og i en kontraherende part til EØS-aftalen, og ingen virksomhed afholder mere end 70 % af de støtteberettigede omkostninger, eller • mellem en virksomhed og en eller flere forsknings- og vidensformidlende organisationer, hvor sidstnævnte afholder mindst 10 % af de støtteberettigede omkostninger og har ret til at offentliggøre egne forskningsresultater. ii) projektets resultater formidles bredt gennem konferencer, publikationer, open access-samlinger eller open source-software. 	80 %	75 %	65 %
Eksperimentel udvikling	45 %	35 %	25 %
Kan forhøjes til maks. (for eksperimentel udvikling), hvis: <ul style="list-style-type: none"> i) Projektet vedrører et reelt samarbejde: <ul style="list-style-type: none"> • mellem virksomheder, hvoraf mindst én er en SMV, eller gennemføres i mindst to medlemsstater eller i en medlemsstat og i en kontraherende part til EØS-aftalen, og ingen virksomhed afholder mere end 70 % af de støtteberettigede omkostninger, eller • mellem en virksomhed og en eller flere forsknings- og vidensformidlende organisationer, hvor sidstnævnte afholder mindst 10 % af de støtteberettigede omkostninger og har ret til at offentliggøre egne forskningsresultater. ii) projektets resultater formidles bredt gennem konferencer, publikationer, open access-samlinger eller open source-software. 	60 %	50 %	40 %
Gennemførlighedsundersøgelser	70 %	60 %	50 %

Kilde: EU-Kommissionens generelle gruppefritagelsesforordning for statsstøtte (Nr. 651/2014), artikel 25, stk. 5-7. Se eventuelt [her](#).

Aktiviteter under 'Industriell forskning' og 'eksperimentel udvikling' er nærmere defineret i Bekendtgørelse nr. 2658 af 28. december 2021 § 3 om tilskud til projekter, der fremmer effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi.

Omkostninger til formidlings- og projektledelsesaktiviteter støttes med samme støtteintensitet, som gælder for den pågældende projektdeltagers øvrige aktiviteter.

3.4.1 Forskningsinstitutioner/universiteter

Forskningsinstitutioners hovedaktiviteter er sædvanligvis af ikke-økonomisk karakter. Det gælder således uddannelse, udførelse af uafhængig forskning og udvikling samt formidling af forskningsresultater. Disse aktiviteter er ikke underlagt bestemmelserne om maksimale støtteintensiteter som anført i tabellen ovenfor. For forskningsinstitutioner, der udfører sådanne aktiviteter i projektet, kan støtteintensiteten ifølge ELFORSK i praksis højst udgøre 90 procent.

Når forskningsinstitutionen udfører økonomiske aktiviteter i projektet, f.eks. i forbindelse med udførelse af tjenesteydelser og rådgivningsbistand, vil de blive betragtet som private virksomheder, og dermed gælder de maksimale støtteintensiteter for virksomheder for forskningsinstitutionen.

3.4.1 Teknologiske serviceinstitutter (GTS) og kommuner

Teknologiske serviceinstitutter (GTS) og kommuner anses ved fastsættelse af støtteintensiteten som virksomheder.

3.5 Definition af virksomhedsstørrelse (EU's SMV-definition)

Den tilskudssøgende virksomheds størrelse defineres ud fra antallet af ansatte og enten omsætningen eller den samlede årlige balance. Endvidere er den tilskudssøgende virksomheds forhold til andre virksomheder, med hensyn til besiddelse af kapital, stemmeret og retten til at udøve en bestemmende indflydelse, afgørende for virksomhedsstørrelsen.

Som udgangspunkt gælder herefter, at såfremt den tilskudssøgende virksomhed ejer 25 % eller mere af en anden virksomhed eller en anden virksomhed ejer 25 % eller mere af den tilskudssøgende virksomhed, skal den anden virksomheds antal ansatte, omsætning og samlet årlig balance helt eller delvist lægges sammen med den tilskudssøgende virksomheds tilsvarende nøgletal.

De nærmere regler og definitioner kan læses i [Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003](#) og i [Kommissionens brugervejledning til definitionen af SMV'er](#).

EU's definition af virksomhedsstørrelser fremgår af nedenstående tabel:

Størrelse / kategori	Antal ansatte		Årlig omsætning		Samlet balance
Stor virksomhed	≥ 250	og	>€50 mio. euro	Eller	>€43 mio. euro
Mellemstor virksomhed	< 250		≤€50 mio. euro		≤€43 mio. euro
Lille virksomhed	< 50		≤€10 mio. euro		≤€10 mio. euro

Indplacering i en kategori sker på grundlag af seneste årsregnskab. Såfremt grænserne for indplaceringen i referenceåret overskrides i to på hinanden følgende år, ændres indplaceringen.

3.6 Samarbejde mellem virksomheder og forskningsinstitutioner

Projektsamarbejde mellem virksomheder og forskningsinstitutioner, hvor parterne deles om omkostninger, risici og gevinster, skal opfylde en af nedennævnte betingelser for at sikre, at der ikke ydes indirekte støtte til virksomheder via gunstige samarbejdsvilkår:

1. De deltagende virksomheder skal bære de fulde projektomkostninger, eller
2. De resultater, der ikke afføder intellektuelle ejendomsrettigheder, skal gøres bredt tilgængelige, og enhver intellektuel ejendomsret (IPR) skal fuldt ud tilfalde forskningsinstitutionerne. Resultaterne af offentligt finansierede forsknings-, udviklings- og innovationsprojekter skal gøres tilgængelige for erhvervslivet i EU på et ikke-diskriminerende grundlag, eller
3. De intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR) tilfalder samarbejdspartnerne i et forhold, der afspejler deres respektive interesser, arbejdsindsats og bidrag til projektet. De offentlige enheder skal fra virksomhederne modtage en godtgørelse, der svarer til markedsprisen for de intellektuelle ejendomsrettigheder, som forskningsprojektet afføder, og de resultater, der ikke giver anledning til intellektuelle ejendomsrettigheder, skal gøres bredt tilgængelige.

4. Tilskudsmæssige forhold

4.1 Tilskud fra EU og andre tilskudsordninger

ELFORSK kan yde tilskud til et projekt, der modtager tilskud fra andre tilskudsordninger (statstilskud) eller fra EU. Det samlede tilskud fra ELFORSK og andre tilskudsordninger (statstilskud) må ikke overstige de maksimale støtteintensiteter angivet i artikel 25, stk. 5 i EU-Kommissionens generelle gruppefritagelsesforordning for statsstøtte (Nr. 651/2014). Se afsnit 3.4 ovenfor.

De minimis-støtte kan kun kombineres med tilskud fra ELFORSK til de samme tilskudsberettigede omkostninger, forudsat det samlede tilskud ikke overstiger de maksimale støtteintensiteter angivet i ovennævnte artikel 25, stk. 5.

Tilskud fra ELFORSK kan også kombineres med tilskud fra EU, forudsat den samlede offentlige finansiering (tilskuddet fra ELFORSK og tilskuddet fra EU) til de samme tilskudsberettigede omkostninger ikke overstiger den højeste tilskudssats, der er fastsat i de relevante EU-bestemmelser.

Såfremt der opnås øvrig tilskud til projektet, skal den projektansvarlige oplyse herom, ligesom sådan tilskud skal fremgå af slutregnskabet.

4.2 Udelukkelse af tilskud

ELFORSK yder ikke tilskud til en virksomhed, der ikke har efterkommet et krav om tilbagebetaling af tilskud, som EU-Kommissionen ved en tidligere afgørelse har erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked.

4.3 Omfordeling af tilskud

Tilskud til projekter gives under forudsætning af, at tilskuddet er nødvendig for at gennemføre projektet i det omfang, i den udstrækning og/eller i det tempo, som fremgår af projektbeskrivelsen.

Det er ikke tilladt at omfordele tilskuddet ved at videregive tilskuddet helt eller delvist til andre deltagere i projektet, da dette indikerer, at tilskuddet ikke har været nødvendig. Omfordeling af tilskud kan medføre krav om tilbagebetaling af det omfordelte tilskud.

4.4 Skat og moms

Tilskud skal altid indberettes til Skat ved brug af tilskudsmodtagers CVR- eller SE-nummer. ELFORSK har pligt til at indberette udbetalt tilskud til Skat.

Tilskud ydes som hovedregel til afholdte udgifter eksklusive moms. Der henvises i øvrigt til Skatteministeriets Momsvejledning.

Tilskud til statsfinansierede selvejende institutioner ydes eksklusiv moms. Disse institutioner har derfor adgang til momsrefusion via Finansministeriets momspulje. (Jf. BV pkt. 2.4.7 Ikke-fradragsberettiget købsmoms.)

5. Projektforløbet (fra start til afslutning)

5.1 Før projektstart

Projektet må ikke påbegyndes, før der er indgået en projektaftale mellem den projektansvarlige og Energistyrelsen. Projektaftalen baseres på ELFORSK's regelgrundlag og den godkendte ansøgning inkl. bilag. Alle projektdeltagere nævnes i projektaftalen. I projektaftalen beskrives projektspecifikke vilkår, herunder eventuelle afvigelser i forhold til den gældende vejledning til regelsæt.

Projektaftalen skal underskrives af den projektansvarlige og af alle projektdeltagerne og herefter indsendes til Energistyrelsen.

Såfremt den underskrevne projektaftale ikke er modtaget af Energistyrelsen **senest 4 uger** efter Energistyrelsens datering af projektaftalen, bortfalder tilsagnet om tilskud.

Efterfølgende ændringer til den oprindelige projektaftale skal godkendes skriftligt af Energistyrelsen i form af et tillæg til aftalen (se afsnit vedrørende ændringer i projektet).

Bilag til projektaftalen:

- Godkendt ansøgning inkl. bilag (budget, gantt-diagram, CV mv.)
- Vejledning til regelsæt for tilskud fra ELFORSK

Andre dokumenter:

- Samarbejdsaftale

Det er den projektansvarlige virksomheds ansvar, at der udarbejdes en samarbejdsaftale, som regulerer samarbejdet mellem projektets parter, herunder fordeling af rettigheder. Samarbejdsaftalen underskrives af alle projektets parter.

Der udbetales ikke tilskud til projekter, hvis der ikke foreligger en samarbejdsaftale.

5.2 Projektstart

I forbindelse med projektstart afholder den projektansvarlige et opstartsmøde for alle projektdeltagere med henblik på at markere projektets start samt at sikre, at alle projektdeltagere kender det samlede projekt. ELFORSK inviteres til mødet.

Alle projekter, der får tilsagn om tilskud, offentliggøres på [energiforskningsportalen](#) og [elforsk.dk](#).

5.3 Projektgennemførelsen

I forbindelse med gennemførelsen af projektet skal der regelmæssigt rapporteres om faglig fremdrift og afholdte udgifter.

Den faglige fremdrift skal afrapporteres hvert kvartal.

Der skal halvårligt rapporteres om afholdte udgifter for den periode som afrapporteres. I forbindelse med en godkendt halvårsrapportering kan der ske udbetaling af tilskud for afholdte udgifter. Der kan ikke afviges fra halvårsrapportering.

Rapporteringen skal redegøre for omfanget af de gennemførte aktiviteter og eventuelle afvigelser fra den godkendte tidsplan (ganttdiagram).

5.3.1 Udbetaling af tilskud

Udbetaling af tilskud sker på grundlag af opgørelser af de enkelte projektdeltageres faktiske, afholdte udgifter og på grundlag af de i projektaftalen fastsatte støtteintensiteter for hver deltager. Der udbetales højst tilskud i forhold til de godkendte beløb for de omkostningskategorier, der er nævnt i afsnittet omhandlende budgettering og støtteintensitet.

Udbetaling sker til den projektansvarlige virksomhed. Udbetalingen sker til den projektansvarlige virksomheds NemKonto.

Følgende betingelser skal være opfyldt, før der kan udbetales tilskud:

- Faglig og økonomisk redegørelse skal være fremsendt og godkendt af ELFORSK.
- Der skal foreligge en af alle parter underskrevet samarbejdsaftale.
- Ingen udestående leverancer.
- Udbetaling sker på grundlag af udbetalingsanmodning. Der skal ikke indsendes faktura.

Såfremt det fremsendte materiale ikke er tilstrækkeligt for vurdering af projektforløbet, kan ELFORSK til enhver tid anmode den projektansvarlige om yderligere oplysninger om såvel faglig som økonomisk dokumentation, enten i form af fakturaer eller i form af en revisorpåtegnet opgørelse af projektets omkostninger på det pågældende tidspunkt.

Der kan kun medtages og afholdes omkostninger i projektet fra det tidspunkt, hvor ELFORSK har modtaget en underskrevet projektaftale.

Når der i ét projekt anmodes om udbetaling af tilskud til én virksomhed, der medfører, at den akkumulerede udbetaling af tilskud til virksomheden vil overstige 5 mio. kr., skal anmodningen ledsages af bekræftelse fra

revisor om, at bogføringen svarer til de fremsendte udbetalingsanmodninger. Tilsvarende bekræftelse fra revisor skal indsendes hver gang den akkumulerede udbetaling af tilskud vil overstige yderligere 5 mio. kr. (dvs. ved udbetaling af tilskud på over 10 mio. kr., 15 mio. kr. osv.)

De sidste 20 % af det maksimale tilskudsbeløb udbetales først, når projektet er endeligt afrapporteret og godkendt.

5.3.2 Ændringer i projektet

Alle væsentlige ændringer af projektet skal godkendes skriftligt af Energistyrelsen. Det gælder væsentlige ændringer i forhold til budget, finansiering, projektdeltagere, tidsplan, projektbeskrivelse, nøglemedarbejdere hos projektleder og projektdeltagerne.

Væsentlige forsinkelser i projektets fremdrift, i forhold til den godkendte tidsplan, skal straks meddeles til ELFORSK med plan for færdiggørelse.

Ændringer af budget kan kun godkendes, såfremt ændringen medfører en merværdi for projektet. Ændringer i budgettet godkendes ikke, når der er mindre end 3 måneder til afslutning.

5.4 Projektafslutning

5.4.1 Afslutningsmøde

Der kan afholdes et afslutningsmøde 2-3 måneder før det aftalte afslutningstidspunkt mellem ELFORSK og projektets deltagere. Formålet med mødet er dels at orientere projektets deltagere om forhold vedrørende projektafslutningen, dels at ELFORSK orienteres om den videre udnyttelse af projektets resultater.

5.4.2 Slutmateriale

I forbindelse med projektets afslutning skal den projektansvarlige fremsende:

- Slutregnskab (senest 2. måneder efter projektets slutdato)
- Faglig slutrapport (senest ved projektets slutdato)

5.4.3 Slutregnskab

Slutregnskabet skal omfatte alle afholdte udgifter til projektet, både udgifter afholdt af tilskudsmodtagere og af projektdeltagere, der ikke har modtaget tilskud. Slutregnskabet omfatter et samlet projektregnskab samt et regnskab for hver projektdeltager. Slutregnskabet udarbejdes ved anvendelse af, den anviste skabelon "Projektøkonomi" (bilag 2).

Slutregnskabet for det samlede projekt udarbejdes af den projektansvarlige. Til brug for udarbejdelsen af det samlede slutregnskab modtager den projektansvarlige revisorpåtegnede regnskaber **fra alle projektets** tilskudsmodtagere (inkl. den projektansvarlige virksomhed), jævnfør afsnittet om revision. For projektdeltagere, der ikke har modtaget tilskud, modtager den projektansvarlige som minimum dokumentation for afholdte udgifter i form af en underskrift fra den økonomiske ansvarlige.

Slutregnskabet for projektets deltagere skal være revideret i overensstemmelse med reglerne i afsnittet om revision.

Udenlandske deltagere aflægger slutregnskab på engelsk. For udenlandske projektdeltagere sker eventuel revision i overensstemmelse med de pågældende projektdeltagers nationale regler.

ELFORSK har ret til at få udleveret nødvendig dokumentation for de afholdte udgifter.

5.4.3.1 Revision

Nedenstående krav om revision afhænger af virksomhedstype og af, hvor meget tilskud den enkelte projektdeltager har modtaget. Som anført i afsnittet om slutregnskabet modtager den projektansvarlige eventuelle revisorerklæringer fra projektets øvrige deltagere.

For aflæggelse af slutregnskab gælder:

1. For *statslige institutioner og virksomheder*, hvis revision er omfattet af Rigsrevisionen, skal slutregnskabet uanset tilskuddets størrelse godkendes ved underskrift af institutionens leder eller en særligt bemyndiget medarbejder.

Ifølge § 4 i lov om revision af statens regnskaber m.m. (rigsrevisorloven) kan Rigsrevisionen direkte kræve forelagt til gennemgang regnskaber fra institutioner mv., der modtager tilskud fra staten.

2. For *institutioner og virksomheder*, hvis revision ikke er omfattet af Rigsrevisionen, men hvis revision udføres af en statsautoriseret eller registreret revisor, af et kommunalt revisionsorgan, skal slutregnskabet revideres i overensstemmelse med det under 2b og 2c anførte. Se oversigt i Bilag A.

I tilfælde af *revisorskift* i projektperioden skal den tiltrædende revisor rette henvendelse til den fratrædende revisor, der har pligt til at oplyse grundene til fratrædelsen.

- 2a. For *tilskudsmodtagere*, der har modtaget tilskud på 250.000 kr. og derunder er der intet revisionskrav. (Kopi af regningsbilag vedr. de tilskudsberettigede udgifter vedlægges det attesterede slutregnskab.)

- 2b. For *tilskudsmodtagere*, der har modtaget mellem 250.000 kr. og 500.000 kr. i tilskud gælder følgende revisionsbestemmelser:

Ved revisionen efterprøves om slutregnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med projektaftalen og ELFORSK's lovgrundlag.

Som led i revisionen er revisor pligtig at påse, at der omkring forvaltningen af projektudgifterne er tilrettelagt en betryggende og effektiv forretningsgang, der sikrer en korrekt bogføring, jf. afsnittet om Bogføring.

Der foretages endvidere en vurdering af, hvorvidt der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af tilskuddet.

Revisionen foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, således som dette begreb er fastlagt i § 3 lov om revision af statens regnskaber mv. jf. Rigsrevisorloven (LBK nr. 101 af 19. januar 2012).

Det afsluttende projektregnskab påtegnes af revisor, se bilag B "Standardpåtegning uden modifikation".

- 2c. For *tilskudsmodtagere*, der har modtaget tilskud på over 500.000 kr. skal revisionen foretages i overensstemmelse med vedhæftede *Revisionsinstruks*, bilag C. Der gøres særlig opmærksom på §§ 2, 4 og 7, stk. 2.

I tilfælde af *revisorskift* i projektperioden skal den tiltrædende revisor rette henvendelse til den fratrædende revisor, der har pligt til at oplyse grundene til fratrædelsen.

5.4.1 Slutrapport

Den projektansvarlige indsender en slutrapport til ELFORSK. Slutrapporten skal være fyldestgørende og informativ og kunne danne grundlag for en vurdering af projektets målopfyldelse. Det skal endvidere fremgå, hvorledes de opnåede resultater vil blive udnyttet. Hovedelementer, der skal indgå i slutrapporten, fremgår af skabelonen for slutrapport.

Slutrapporteringen skal ske på dansk eller engelsk.

Ved fremsendelse af rapporter mv. skal angives projektets titel og sagsnummer, som angivet af ELFORSK.

Som udgangspunkt offentliggøres slutrapporten på [energiforskningsportalen](#) og [elforsk.dk](#) (se afsnit 6 vedrørende formidling af projektresultater).

6. Formidling af projektresultater

Som udgangspunkt skal de i projektet opnåede resultater offentliggøres. Det påhviler den projektansvarlige at sikre, at resultaterne formidles overfor relevante målgrupper.

Formidlingen af projektresultaterne sker for at sikre, at resultaterne anvendes i den videre udvikling på energiområdet med henblik på, at resultater i videst muligt omfang fører til kommerciel anvendelse.

Den projektansvarlige kan, efter aftale med ELFORSK, i særlige tilfælde undlade at stille resultaterne til rådighed for offentligheden, eller kun offentliggøre et resumé af resultaterne.

Ved offentliggørelse af projektets resultater eller ved omtale af projektet i *pressen* mv. skal det fremgå, at projektet har modtaget tilskud fra ELFORSK. ELFORSK skal forhåndsorienteres, når projektresultater offentliggøres ved udsendelse af pressemeddelelse eller i tilfælde af større pressedækning.

7. Bortfald og tilbagebetaling

Energistyrelsen kan træffe afgørelsen om, at et tilsagn om tilskud annulleres helt eller delvist, hvis ét forhold jf. Bekendtgørelse nr. 2658 af 28. december 2021 § 23 konstateres.

I forbindelse med en afgørelse om bortfald af tilskud kan det endvidere bestemmes, at udbetalte tilskud helt eller delvist skal tilbagebetales.

8. Lovgivningsgrundlag

ELFORSK yder tilskud til forsknings- og udviklingsprojekter, der understøtter forberedelsen af udvikling og demonstration i henhold til:

- Bekendtgørelse nr. 2658 af 28. december 2021 om tilskud til projekter, der fremmer effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi.
- Elforsyningsloven, lovbekendtgørelse nr. 984 af 12. maj 2021 § 22 stk. 8, som ændret ved lov nr. 2605 af 28. december 2021.

Tilskud fra ELFORSK ydes i henhold til EU-Kommissionens generelle gruppefritagelsesforordning for statsstøtte (Nr. 651/2014).

9. Bilag

Oversigt:

- A. Oversigt over revisionskrav for institutioner og virksomheder, som ikke er omfattet af Rigsrevisionen.
- B. Standardpåtegning uden modifikation på et slutregnskab for en tilskudsmodtager, der har modtaget over kr. 250.000 og under kr. 500.000 i tilskud.
- C. Revisionsinstruks for revision af regnskaber på projekttilskud på kr. 500.000 eller derover.

9.1 Bilag A

Oversigt over revisionskrav for institutioner og virksomheder, som ikke er omfattet af Rigsrevisionen.

Tilskud	Ledelsespåtegning	Revisor	Revisionsinstruks	Revisionspåtegning Revisionserklæring
kr. 0 – 250.000	Ja	Nej	Nej	Nej
kr. 250.000 – 500.000	Nej	Godkendt revisor	Nej, følg regelsæt, afsnit om revision Bilag B	Anvend standardpå- tegning
Over kr. 500.000	Nej	Godkendt revisor	Ja, Bilag C	Individuel

9.2 Bilag B

Standardpåtegning uden modifikation på et slutregnskab for en tilskudsmodtager, der har modtaget over kr. 250.000 og under kr. 500.000 i tilskud

Den uafhængige revisors påtegning

Til Energistyrelsen

Påtegning på slutregnskab

Vi har revideret slutregnskab for (indsæt)

tilskudsmodtager:

i projektet:

med journal nr.:

med totale udgifter kr.:

for perioden:

Ledelsens ansvar for slutregnskabet

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et slutregnskab, der giver et retvisende billede i forhold til projektet. Det er ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af slutregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, herunder:

- Lov nr. 2605 af 28. december 2021 om ændring af lov om energiforsyning og forskellige andre love.
- Bekendtgørelse nr. 2658 af 28. december 2021 om tilskud til projekter, der fremmer effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi.
- Vejledning til regelsæt
- Evt. projektspecifikke vilkår i projektaftalen
- Finanslovens "§ 29.25.31. ELFORSK"

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om slutregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført vores revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder og god offentlig revisionsetik. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at slutregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i slutregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig

fejlinformation i slutregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Revisionen omfatter en vurdering af, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, herunder:

- Lov nr. 2605 af 28. december 2021 om ændring af lov om energiforsyning og forskellige andre love.
- Bekendtgørelse nr. 2658 af 28. december 2021 om tilskud til projekter, der fremmer effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi.
- Vejledning til regelsæt
- Evt. projektspecifikke vilkår i projektaftalen
- Finanslovens "§ 29.25.31. ELFORSK"

Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at slutregnskabet giver et retvisende billede af NN-tilskudsmodtagers udgifter, evt. indtægter samt evt. aktiver og passiver i forbindelse med deltagelsen i ovennævnte projekt. Det er ligeledes vor opfattelse, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, herunder:

- lov nr. 2605 af 28. december 2021 om ændring af lov om energiforsyning og forskellige andre love.
- Bekendtgørelse nr. 2658 af 28. december 2021 om tilskud til projekter, der fremmer effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi.
- Vejledning til regelsæt
- evt. projektspecifikke vilkår i projektaftalen
- Finanslovens "§ 29.25.31. ELFORSK"

Erklæring om udført forvaltningsrevision

I forbindelse med den finansielle revision af **NN-tilskudsmodtagers** slutregnskab for ovennævnte projekt har vi foretaget en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af tilskuddet.

Ledelsens ansvar

NN-tilskudsmodtagers ledelse har ansvaret for, at der etableres retningslinjer og procedurer, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af tilskuddet, og at oplysningerne i slutregnskabet til Energistyrelsen er dokumenterede og retvisende for **NN-tilskudsmodtagers** deltagelse i ovennævnte projekt.

Revisors ansvar og den udførte forvaltningsrevision

I overensstemmelse med god offentlig revisionsskik har vi for ovennævnte projekt undersøgt, om **NN-tilskudsmodtager** har etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning. Vi har endvidere stikprøvevist gennemgået **NN-tilskudsmodtagers** slutregnskab for ovennævnte projekt. Vores arbejde er udført med henblik på at opnå sikkerhed for, at forvaltningen på de udvalgte områder er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Konklusion

Ved den udførte revision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i relation til ovennævnte projekt på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisors navn og underskrift, sted og dato for revisorpåtegning/erklæring – samt Revisionsfirmaets navn og adresse og telefonnummer

9.3 Bilag C

Energistyrelsens revisionsinstruks for revision af regnskaber for tilskud på 500.000 kr. eller derover efter bekendtgørelse om tilskud til projekter, der fremmer effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi.

Nærværende revisionsinstruks omfatter revision af regnskaber for projekter, der har modtaget tilskud ydet med hjemmel i:

- Finansloven 2022 " §29.25.31. ELFORSK" og lov nr. 2605 af 28. december 2021 om ændring af lov om energiforsyning og forskellige andre love., Bekendtgørelse nr. 2658 af 28. december 2021 om tilskud til projekter, der fremmer effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi.

Revisionsinstruksen omfatter institutioner og virksomheder, hvis revision ikke er omfattet af Rigsrevisionen.

§ 1. Denne instruks finder anvendelse på godkendte revisorers ydelser i tilfælde, hvor Energistyrelsen har stillet krav om revision i forbindelse med tilskud i henhold til ovennævnte love og bekendtgørelser, hvor modtagere af tilskud er underlagt et sådant krav. Energistyrelsen kan desuden stille krav om revision af tilskudsmodtagere efter individuel afgørelse.

Stk. 2. Statsinstitutioner og andre institutioner mv., hvis regnskaber revideres af Rigsrevisionen i medfør af lov om revisionen af statens regnskaber m.m. (rigsrevisorloven) eller bestemmelser i anden lovgivning, kan ikke pålægges krav om revision ved en godkendt revisor. Instruksen finder derfor ikke anvendelse i disse tilfælde.

Stk. 3. Revisionen skal udføres af en person, der er godkendt som statsautoriseret eller registreret revisor efter lov om godkendt revisorer og revisionsvirksomheder (revisorloven).

Stk. 4. Revisionen udføres efter aftale mellem tilskudsmodtager og den godkendte revisor. Det påhviler den godkendte revisor at påse, at forudsætningerne for, at revisor kan acceptere og gennemføre opgaven, er opfyldt. Det påhviler tilskudsmodtager at give revisor de oplysninger, som må anses at have betydning for revisors opgave.

Stk. 5. Gennemførelsen af revisionen i overensstemmelse med denne bekendtgørelse er en betingelse for, at tilskudsmodtager kan oppebære tilskud fra Energistyrelsen. De vilkår for revisors opgave, der følger af denne bekendtgørelse, kan ikke tilsidesættes ved aftale mellem revisor og tilskudsmodtageren.

Stk. 6. I tilfælde af revisorskift i projektperioden skal den tiltrædende revisor rette henvendelse til den fratrædende revisor, der har pligt til at oplyse grundene til fratrædelsen.

§ 2. Revisionen foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, således som dette begreb er fastlagt i § 3 i lov om revision af statens regnskaber mv. (lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012) nærmere præciseret nedenfor i stk. 2 og 3 samt §§ 3-7. samt i "God offentlig revisionsskik – normen for offentlig revision" fra januar 2013. For kommunerne gælder styrelseslovens § 42.

Stk. 2. Ved revisionen efterprøves om projektregnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med projektaftalen, love, bekendtgørelser og sædvanlig praksis.

Stk. 3. Der foretages endvidere en vurdering af, hvorvidt der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af projektregnskabet.

§ 3. Revisor skal udarbejde en erklæring om den udførte revision, hvoraf det skal fremgå, at opgaven udføres på grundlag af bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 2658 af 28. december 2021 om tilskud til projekter, der fremmer effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi samt Vejledning til regelsættet.

§ 4. Revisionens omfang afhænger af støttemodtagers administrative struktur og forretningsgange, herunder den interne kontrol og andre forhold af betydning for regnskabsaflæggelsen. Desuden har tilsagnets størrelse betydning for revisionens omfang.

§ 5. Ved revisionen skal revisor efterprøve:

1. Om projektregnskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl eller mangler.
2. Om tilskudsbetingelserne er opfyldt, herunder de bestemmelser og vilkår, som er angivet i projektaftalen samt "Regelsæt" inkl. revisionsinstruks.
3. At projektet er udført i overensstemmelse med den projektansøgning og det budget, der ligger til grund for projektaftalen om tilskud med senere ændringer, herunder at projektet er gennemført inden for den fastsatte frist.
4. Om tilskudsmodtager har udvist sparsommelighed.
5. At der i projektregnskabet ikke er medtaget udgifter, som er afholdt før gyldig projektaftale.
6. Om projektet eventuelt har opnået EU-støtte. (Har projektet modtaget EU støtte, skal det fremgå af regnskabet).
7. om de oplysninger, som tilskudsmodtager har meddelt Energistyrelsen om opfyldelsen af resultatkravene, er dokumenterede
8. om den afrapportering af projektet, som skal udføres i henhold til tilsagnet om tilskud, er foretaget og at de data, der ligger til grund herfor, er pålidelige.

Stk. 2. Revisionen foretages sædvanligvis i forbindelse med afslutningen af projektet.

Stk. 3. Revisionen udføres ved stikprøvevise undersøgelser.

§ 6. Tilskudsmodtager skal give revisor de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af projektregnskabet samt for revisors vurdering af forvaltningen, herunder mål og opnåede resultater. Tilskudsmodtager skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som revisor anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

§ 7. Revisor skal udarbejde protokollater, der skal indeholde de oplysninger, som revisor skriftligt kommunikerer til tilskudsmodtagerens øverste ledelse som led i opgaven.

Stk. 2. Protokollaterne skal indeholde revisors rapportering af konklusionerne af alle juridisk-kritiske revisioner og forvaltningsrevisioner, som revisor gennemfører i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision.

Stk. 3. Der foretages endvidere en vurdering af, hvorvidt der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af projektregnskabet.

Stk. 4. Revisor skal påse, at Tilskudsmodtager indsender genpart af revisionsprotokollat, revisors erklæring og det revisorpåtegnede projektregnskab til den projektansvarlige virksomhed. Den projektansvarlige virksomhed udarbejder et samlet slutregnskab for projektet på grundlag af sit og de øvrige projektdeltageres akkumulerede udgifter for hele projektperioden. Den projektansvarlige virksomhed indsender genpart af revisionsprotokollat, revisors erklæring samt det revisorpåtegnede slutregnskab til Energistyrelsen.

§ 8. Bliver revisor opmærksom på lovovertrædelser eller tilsidesættelser af forskrifter af væsentlig betydning i forbindelse med midlernes forvaltning, påhviler det revisor straks at give tilskudsmodtager meddelelse derom samt påse, at tilskudsmodtager inden 3 uger giver projektansvarlig part samt Energistyrelsen meddelelse herom. I modsat fald er det revisors pligt at orientere Energistyrelsen. Revisors bemærkninger indsendes sammen med meddelelsen.

Stk. 2. Det samme gælder, hvis revisor under sin revision eller på anden måde bliver opmærksom på, at projektets gennemførelse er usikker af økonomiske eller andre grunde.

§ 9. Det reviderede projektregnskab forsynes med en erklæring, hvoraf det skal fremgå, at regnskabet er revideret i overensstemmelse med reglerne i denne instruks. Forbehold skal fremgå af erklæringen.

Stk. 2. Revisor skal afgive en revisionsberetning med revisors vurdering og konklusion vedrørende den udførte revision jf. § 4. Beretningen kan afgives i tilslutning til erklæringen eller i en revisionsprotokol.

Stk. 3. Tilskudsmodtager indsender genpart af revisionsberetningen sammen med det revisorpåtegnede projektregnskab til den projektansvarlige virksomhed. Den projektansvarlige virksomhed udarbejder et samlet slutregnskab for projektet på grundlag af de øvrige projektdeltageres akkumulerede udgifter for hele projektperioden. Det samlede slutregnskab påtegnes af den projektansvarlige virksomheds revisor. Den projektansvarlige virksomhed indsender genpart af revisionsberetningen samt det revisorpåtegnede slutregnskab til Energistyrelsen.

§ 10. Nærværende instruks træder i kraft den 1. januar 2022.